

NAAR EEN GREEN DEAL:

“verruimde saldering bij collectieve zelflevering van lokaal opgewekte duurzame energie”

Amsterdam, 13 april 2011: Een groot aantal lokale duurzame energiebedrijven stelt in een gezamenlijke brief aan Minister Verhagen een Green Deal voor. De ondertekenaars willen met het zittende kabinet in de komende 3 jaar echt ‘het verschil’ maken met duurzame lokale energie, door als lokale overheden, burgers en bedrijven samen collectief duurzame energie lokaal op te wekken én lokaal te gebruiken. Dit is hun antwoord op de vraag naar veelbelovende initiatieven, waartoe Minister Verhagen de samenleving heeft opgeroepen, op 22 maart jl. De ondertekenaars geven in de Deal aan welk ambitieniveau ze willen realiseren in drie jaar. Het betreft een experimenteerruimte van 300-500 MW aan geïnstalleerd vermogen zon, wind en biomassa, op basis waarvan voor de langere termijn passende wetgeving gecreëerd kan worden. De ondertekenaars gaan voor een ‘go’ per 1 juli 2011.

De deelnemers aan de Deal willen met het kabinet afspreken dat zij geen aanspraak maken op SDE+ en dat het kabinet hun toestaat om te salderen alsof de opwekinstallatie op eigen dak of op eigen terrein staat. Zo gaat particulier spaargeld versneld rollen voor duurzame doelen. Zo dragen de deelnemers aan de Deal bij aan de klimaatdoelstelling van 14 % duurzame energie opwekking in 2020 (anno 2010 zitten we op 4 %) en krijgt de Staat in korte tijd een aanzienlijke ‘cashflow’ van tussen de 1 en 3 miljard Euro, dankzij BTW-inkomsten uit investeringen in energie opwek installaties, aanvullende inkomstenbelasting en minder claims op werkloosheidsuitkeringen. Hier staat tegenover dat de inkomsten uit de energiebelasting dalen. Deze vermindering van inkomsten weegt echter niet op tegen de hogere opbrengsten.

De huidige wetgeving voorziet nog niet in de mogelijkheid om te salderen (= aftrekken van zelf opgewekte energie van eigen energierekening), anders dan bij energie opwekking op eigen huis of eigen terrein. Ten tijde van de vaststelling van de Electriciteitswet in 1998 was nog niet voorzien in de mogelijkheid dat eindgebruikers ook co-producent konden zijn. De deelnemers aan de Deal stellen de eindgebruiker centraal en pleiten ervoor het criterium van opwekken en verbruik op eigen huis of terrein te vervangen door het criterium van mede-eigendom van, en medezeggenschap over de energieopwekkende installatie. Als iemand kan aantonen dat hij of zij mede-eigenaar is van een duurzame lokale opwekinstallatie en daarmee een vast te stellen hoeveelheid elektriciteit opwekt, dan wordt deze elektriciteit in mindering gebracht op het totale, via het elektriciteitsnet verkregen, elektriciteitsgebruik.

De komende 3 jaar kunnen gebruikt worden om ervaring op te doen met deze manier van burger- en bedrijvengeld vrijmaken voor duurzaamheidsdoelen. De verwachting is dat gaande dit proces bedrijfsmodellen aan de oppervlakte komen die in de transitie naar duurzame energie betekenisvol zijn. Dat biedt het kabinet de mogelijkheid om – al dan niet samen met de indieners - passend beleid met passende wetgeving te maken voor de langere termijn inzake decentrale duurzame energie opwekking alsook inzake de transitie naar een meer duurzame belastingsystematiek.

Voor nadere informatie:

Co-Operatie Zuid: “Wij krijgen kippen!”

Dr. Anne Stijkel, projectleider ‘kennis in actie’; onderzoek@wijkrijgenkippen.nl of 0651342867

www.wijkrijgenkippen.nl; www.p-nuts.nu

Datum: 13 april 2011

Betreft:

Voorstel tot Green Deal Verruimde salderingsregeling voor collectieve zelflevering

Geachte Minister,

Samen met u willen wij in deze kabinetsperiode echt 'het verschil' maken met duurzame lokale energie, door als lokale overheden, burgers en bedrijven samen collectief duurzame energie lokaal op te wekken én lokaal te gebruiken. Dit kan door verruiming van de salderingsregeling voor duurzame zelflevering. Zo laten we particulier spaargeld versneld rollen voor duurzame doelen. Samen dragen we zo bij aan de klimaatdoelstelling van 14 % duurzame energie opwekking in 2020 en krijgt de Staat in korte tijd een aanzienlijke 'cashflow' van tussen de 1 en 3 miljard Euro, dankzij BTW-inkomsten uit investeringen in energie opwek installaties, aanvullende inkomstenbelasting en minder claims op werkloosheidsuitkeringen. Hier staat tegenover dat de inkomsten uit de energiebelasting dalen. Deze vermindering van inkomsten weegt echter niet op tegen de hogere opbrengsten. Daartoe is dit voorstel voor een Deal: geen SDE-subsidie enerzijds en geen energiebelasting voor collectieve zelflevering anderzijds.

Energiebesparing loont: het is goed voor milieu, portemonnee, werkgelegenheid in energiebesparing en daarmee ook voor de Staat. De overheid maakt zich terecht geen zorgen over gedeerde inkomsten uit energiebelasting door energiebesparing. Duurzame energie opwekking loont ook, zeker als je dat als collectief met elkaar doet, met spaargeld of met geleend geld. Dan kan er veel méér dan 'ieder voor zich', omdat een aantal duurzame technieken op kleine schaal nu vaak nog te duur is en subsidie vereist, of onvoldoende zoden aan de dijk zet en relatief veel tijd en moeite kost. Met collectief duurzaam lokale energie opwekking wordt naast de winst voor het milieu ook de winst voor de Staat aanzienlijk groter. De BTW die betaald wordt voor de installaties geeft de Staat een behoorlijke cashflow ineens, wat zeker op dit moment gunstig is, nu we nog de naweeën ondervinden van de financiële en economische crisis en kampen met tekorten. Maar zodra mensen die opgewekte energie voor eigen gebruik willen aanwenden als eigenaren, dan maakt u zich als overheid vooralsnog zorgen over de jaarlijks gedeerde inkomsten uit energiebelasting, voor de komende 20-25 jaar. Uw zorg hierover is begrijpelijk, maar gaat voorbij aan de eerder genoemde opbrengsten en innovaties die hier tegenover staan. Wij verzoeken u daarom voor 1 juli 2011 positief te besluiten over ons voorstel voor verruiming van de salderingsregeling.

In uw brief aan de Tweede Kamer van 22 maart 2011 geeft u aan op zoek te zijn naar initiatieven die op zichzelf rendabel zijn, maar die vanwege bepaalde belemmeringen niet tot stand komen. U bent bereid dit soort initiatieven een duwtje in de rug te geven om zo de markt in beweging te krijgen; U nodigt ons als bottom-up organisaties uit om met voorstellen te komen, en wilt uw ondersteuning afstemmen op onze behoeftes. Wij van onze kant hebben begrip voor uw zorg: minder inkomsten uit energiebelasting. Wij willen hierover graag een Green Deal met u aangaan: geen SDE+-subsidie enerzijds en geen energiebelasting voor collectieve zelflevering anderzijds.

Naar een Green Deal

Onze behoefte om met u een Green Deal aan te gaan heeft betrekking op het wegnemen van één van de voor ons grootste belemmeringen in wet- en regelgeving: collectieve zelflevering. Wij willen graag met u toe naar een verruimde salderingsregeling mits er natuurlijk wel een helder criterium blijft bestaan wanneer er wel of niet sprake is van collectieve zelflevering en daarmee vrijstelling van energiebelasting.

Nu is het criterium voor saldering dat de energie op het eigen terrein wordt opgewekt en gebruikt kan worden zonder transport over het elektriciteitsnet. Wij pleiten ervoor dit criterium te verruimen tot het criterium van mede-eigendom van, en mede-zeggenschap over de energieopwekkende installatie. Als iemand kan aantonen dat hij of zij mede-eigenaar is van een duurzame lokale opwekinstallatie en daarmee een vast te stellen hoeveelheid elektriciteit opwekt, dan wordt deze elektriciteit in mindering gebracht op het totale, via het elektriciteitsnet verkregen, elektriciteitsgebruik. Zo faciliteert u als nationale overheid burgers en bedrijven die verantwoordelijkheid willen nemen voor en willen investeren in duurzame energie opwekking voor eigen gebruik. Dit creëert ook kansen en mogelijkheden voor burgers en bedrijven die niet over een eigen geschikt dak of erf beschikken, maar wel een bijdrage willen leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening.

Zo'n regeling met zo'n verruimd criterium voor saldering heeft de volgende voordelen:

1. Alle gebruikers van panden of terreinen krijgen gelijke rechten en kansen om eigen elektriciteit op te wekken, ongeacht of zij individueel of gezamenlijk een dak of terrein beheren, een goed dak hebben, eigenaar of huurder zijn.
2. Het aantal mensen dat bereid is om te investeren in eigen lokale energie is een veelvoud van het huidige aantal en zal de omvang van particuliere investeringen aanzienlijk vergroten, met als gevolg een sterke vergroting van particuliere investeringen en belastinginkomsten voor het rijk, terwijl de derving van energiebelasting pas vele jaren later gevoeld zal worden.
3. Doordat het hiermee aantrekkelijk wordt om daken en terreinen in te zetten voor energieopwekking door collectieven, leidt dit tot een optimaal gebruik van de zgn. 'loze' derde ruimte.
4. Doordat gebruik van de derde 'loze' ruimte lokale samenwerking tussen burgers en organisaties vereist, wordt tegelijk met de lokale energieopwekking sociale cohesie vergroot.
5. Doordat mensen nu kunnen kiezen voor verschillende plekken om hun elektriciteit op te wekken, voorkomt het verrommeling van de eigen omgeving. Voor de ruimtelijke planning en schoonheid is dit een zeer belangrijk voordeel.
6. Nu is vaak de mogelijkheid van verhuizing een belemmerende factor voor investeringen. In het nieuwe systeem kan met een eenvoudige administratieve handeling het aandeel in eigen energieopwekking overgeschreven worden van het ene pand naar het pand dat men gaat betrekken.

Wij als ondertekenende organisaties werken al sinds langere tijd – al dan niet in coöperatief verband – als coproducten (d.w.z. als verantwoordelijke burgers, samen met bedrijven en in een aantal gevallen ook met lokale overheden) aan een duurzame toekomst zonder 'fossiel'; als lokale duurzame energiebedrijven. Wij wekken energie op uit duurzame bronnen die lokaal beschikbaar zijn, zoals zon, wind, aardwarmte en biomassa. Via participaties kunnen inwoners en bedrijven eigendomsrechten kopen of leasen voor eigen gebruik. Zo geven wij vorm aan een economie die in dienst staat van de (lokale) samenleving, waarin de eindgebruiker centraal staat, en waarin er maximale transparantie bestaat over de maatschappelijke en financiële toegevoegde waarden in de verschillende schakels van de economische keten. Onder maatschappelijk toegevoegde waarden verstaan we o.a. (lokale) werkgelegenheid, en (lokale) sociale cohesie die kan worden bevorderd als een deel van de financiële winst terugvloeit naar de lokale gemeenschap. Wij zien het collectieve zelfleveringsmodel als een belangrijk middel, niet alleen voor verbreding van een duurzaam decentraal energietransitiepad, maar ook voor

de versterking van een duurzame lokale zelfredzame gemeenschap met zorg voor elkaar en voor de directe leefomgeving.

Uw beleid inzake duurzame energie opwekking zet vooral in op subsidie voor grootschalige wind- en biomassatoepassingen. Met enkel dit pad zal ons inziens de doelstelling van 14 % duurzame energie opwekking in 2020 niet worden bereikt. Bovendien blijven op deze manier lokale mogelijkheden onbenut en wordt na opwekking energie verspild door energie te verplaatsen over grote transportafstanden. Dat kan beter en efficiënter. Wij zijn van mening dat er uit oogpunt van systeemoptimalisatie (en kosten overwegingen), ook voor het net en het netbeheer, belangrijke kansen liggen op mesoniveau, zeker als daarbij nieuwe financieringsconstructies worden meegenomen, zoals die waarbij eindgebruikers meefinancieren, bv. in een PV-installatie van een groep bewoners, of in een 'eigen' windmolen van een heel dorp of bedrijventerrein. Zo kan decentraal particulier geld vrijgemaakt worden voor duurzame nationale doelen, en aanvullende financiering van banken ingezet worden voor duurzame doelen. Wij zien dit als een veelbelovend aanvullend decentraal transitiepad.

De Green Deal tussen u en ons

In aanmerking genomen bovenstaande knelpunten en kansen, en om bovengenoemd decentraal duurzaam energietransitiepad te verbreden en te faciliteren zeggen wij als ondertekenaars aan u toe geen beroep op SDE+ te doen voor die duurzame energie installaties die wij in de komende 3 jaar willen realiseren (vooralsnog 300 MW, met een maximum van 500 MW aan geïnstalleerd vermogen aan zon, wind en biomassa); u staat gedurende de levensduur van deze installaties collectieve zelflevering toe met een verruimde salderingsregeling. Alleen de installaties die binnen 3 jaar nadat onze Green Deal is gesloten door ons zijn aangeschaft en geïnstalleerd vallen onder deze Deal. De feitelijke in werking treding van collectieve zelflevering met deze installaties mag dan nog tot eind 2015 in beslag nemen. Wij gaan uit van een 'go' van uw kant op 1 juli 2011. Naast ondertekenaars hebben wij ook een categorie ondersteunende organisaties opgenomen die zijdelings betrokken zijn bij 1 of meer van onze initiatieven.

In bijlage 1 staat het maximale ambitieniveau (in kWp) vermeld per ondertekenende organisatie die betrokken is bij voorliggende Green Deal met u. In totaal komen wij uit op een 'realistisch' maximum van 500 MW geïnstalleerd vermogen aan zon, wind en biomassa, verdeeld over de verschillende lokale bronnen, waarbij per situatie steeds de beste investeringsmogelijkheid is onderzocht. In alle gevallen gaat het om lokaal opgewekte energie dankzij gezamenlijke investering, uit een lokale duurzame bron (zon, wind, aardwarmte, biomassa, etc.), welke ook lokaal wordt afgezet en waarin sprake is van meerdere afnemers en zeggenschap van eindgebruikers.

De komende 3 jaar kunnen vervolgens door u en ons gebruikt worden om ervaring op te doen met deze manier van burger- en bedrijvengeld vrijmaken voor duurzaamheidsdoelen. Er zullen gaande dit proces bedrijfsmodellen aan de oppervlakte komen die in de transitie naar duurzame energie betekenisvol zijn. Dat biedt u de mogelijkheid om passend beleid te maken voor de langere termijn inzake decentrale duurzame energie opwekking alsook inzake de transitie naar een meer duurzame belastingsystematiek. Vanzelfsprekend denken wij ook daarin graag met u mee. We zijn ons er terdege van bewust dat wij als ondertekenende organisaties met deze experimenteeruimte van 300-500 MW een uitermate spannend en uitdagend maatschappelijk leerproces met u aangaan. Om die reden hebben wij ook een Comité van Aanbeveling benaderd (zie bijlage 2), bestaande uit gezaghebbende hoogleraren die ook met u en ons mee willen kijken, leren en adviseren, zodat u op termijn tot verantwoorde vernieuwde wetgeving met heldere criteria in dezen komt.

Met vriendelijke groet.

Ondertekenende organisaties:

1. IKS project: Co-Operatie Zuid: "Wij krijgen kippen!"
tevens penvoerder voor deze Green Deal:
p/a Stadsdeel Zuid, Postbus 74019, 1070 BA Amsterdam
2. Stichting Triple I-S: ENERGIE van boerENbuur
3. Windvogel
4. Grunniger Power
5. 'Fryslan'-cluster van organisaties
6. Alliander
7. Stichting Zonne energie Wageningen
8. Bewonersvereniging Duurzaam Soesterkwartier Amersfoort
9. Stichting Duurzaam Hoonhorst
10. NHEC
11. Stichting MFA Vragender
12. Unica
13. De Stroomplantage BV
14. Kennemerwind
15. Duurzame Energie Apeldoorn (deA)
16. Zaanse Energie Kooperatie
17. Zonvogel
18. Gemeente Arnhem
19. Amelander Energie Coöperatie (AEC)
20. Stichting Duurzaam Wijken i.s.m. gemeente Almere
21. Onze Energie
22. Zon op Noord
23. ZEN Renewables

Ondersteunende organisaties:

1. Klimaatverbond
2. Amsterdam Stadsdeel Zuid
3. ASN
4. Greenchoice
5. Greenwish
6. LTO-Noord
7. Energie-U
8. E-Decentraal
9. RElocal
10. Eversheds Faasen
11. Gemeente Amsterdam
12. Urgenda

Bijlage 1: Gezamenlijk ambitieniveau in de komende 3 jaar inzake te realiseren vermogen

Organisatie	Te realiseren vermogen	Totaal vermogen	Bron
Triple I-S ism LTO-Noord	200 x 50 kWp	10 MW	Zon
Co-Operatie Zuid: wij krijgen kippen		188 MW	Divers
Initiatief 33 windmolens van Windvogel i.s.m. gemeente Amsterdam, Liander en ASN	30 x 6 MW	(180 MW)	Wind
Initiatieven diverse daken	5 MW	(5 MW)	Zon
Div. overige initiatieven	3 MW	(3 MW)	Divers
Grunniger Power		3 MW	Zon
Fryslan		46 MW	Zon
Stichting Energie(k) op de Hemrik	60 x 12,5 kWp	(0,75 MW)	Zon
Doarpswurk / Netwerk duurzame dorpen	200 x 10 kWp	(2,0 MW)	Zon
Noardlike Fryske Wâlden	100 x 100 kWp	(10,0 MW)	Zon
LEF (Lokaal energiebedrijf Ferwerderadiel)	15 x 100 kWp	(1,5 MW)	Zon
Gemeente SudWest Fryslân	1300 x 2,2 kWp	(2,9 MW)	Zon
Corporatie WoonFriesland	24 x 100 kWp	(2,4 MW)	Zon
Coöperatie Zonne-vlucht i.o. (gezamenlijk systeem van burgers op vliegbasis Leeuwarden)	1 x 2 MW	(2,0 MW)	Zon
Coöperatie Zon uit Middelzee (gezamenlijk systeem van burgers op langs snelweg N31))	2 x 8 MW	(16,0 MW)	Zon
Reintegratiebureau Fourstar (opleidingen tot (zonne)-energie adviseur / installateur	1 x 600 kW	(0,6 MW)	Zon
Campina-boeren (Trienke Elshof)	4 x 100 kWp	(0,4 MW)	Zon
ZELF (Zonne-energiebedrijf Leeuwarden Friesland i.o.)	1000 x 4 kWp	(4,0 MW)	Zon
Zon op School	200 x 15 kWp	(3,0 MW)	Zon
Stichting Zonne energie Wageningen		2 MW	Zon
Duurzaam Soesterkwartier Amersfoort		200 kWp	Zon
Stichting Duurzaam Hoonhorst		250 kWp	Zon
NHEC		2 MW	Zon
Stichting MFA Vragender		50 kWp	Zon
Unica		2 MW	Zon
De Stroomplantage BV		2 MW	Zon
Kennemerwind		2 MW	Wind
Duurzame Energie Apeldoorn		10 MW	Zon
		10 MW	Biomassa
Zaanse Energie Kooperatie		3,85 MW	Wind
Zonvogel		10 MW	Zon
Gemeente Arnhem		1,5 MW	Zon
Amelander Energiecoöperatie		1 MW	Zon
Stichting Duurzame wijken i.s.m. gemeente Almere		3 MW	Zon
Onze Energie		10 MW	Wind
Zon op Noord	0,75; 0,5; 0,5; 0,25 MW	2 MW	Zon

Bijlage 2: Comite van Aanbeveling

Prof dr. Herman Wijffels
Prof dr. Jacqueline Cramer
Prof dr. Arnold Heertje
Prof dr. Marko Hekkert
Prof dr. Frans Stokman
Prof dr. Teisman